

Fiskarkapell där tiden stått stilla

2017-01-03

Nu finns boken om Gävleborgs alla fiskarkapell längs kusten. Ställen dit du bara kommer med båt om sommaren. Kultur- och byggnadshistoria i ett.

Efter kusten här i länet finns elva fiskarkapell. Att gå in i de här spartanskt byggda trähusen är som att gå in en tidsmaskin. Eftersom de ligger så avigt till har ingen byggt om, byggt på eller målat om i onödan, utan de har lämnats i stort orörda.

Fiskarkapellet på Lövgrund i Gävlebukten är ett av de bäst bevarade. I taket hänger en uppstoppad fisk (stör). Foto: Anders Sundin/SVT

När det begav sig var de här byggnaderna mycket viktiga för fiskarna som rodde ut på våren för att fiska. Med sig i båtarna hade de fru, barn, ko, hönor och mat för klara av det slitsamma liv de levde ute på öarna fram till hösten när de återvände till fastlandet igen. De som reste från staden över sommaren kallades för fjärrfiskare.

Kuggörarnas kapell i Hälsingland, färdigt 1778.

Naturliga samlingsplatser

Kapellen blev till naturliga samlings- och mötesplatser för de djupt troende fiskarna. Här hölls gudstjänster och andra sammankomster och var hela fiskelägrets angelägenhet som sköttes av de boende.

Kapellen hade dubbla användningsområden, för när fiskefamiljerna lämnade skärgården under vinterhalvåret så förvarades nät och andra fiskeredskap i kyrkorummet.

De flesta av kapellen finns i Hälsingland, bara två i Gävle. Böna kapell är det enda som är byggt på land och som används flitigt fortfarande året om för dop och bröllop i första hand. Böna kapell byggdes 1843. Ett decennium tidigare, 1831, byggdes Lövgrunds kapell som även täckte upp öarna Vitgrund, Eggegrund och Norrskär i Gävles yttersta skärgård. Lövgrund har också en fristående klockstapel.

Fiskarkapellet på Lövgrund brukar användas för gudstjänst två gånger om året, om vädret tillåter. På midsommardagen och en gång i augusti. Fiskarna kör då ut en präst från Heliga Trefaldighets församling. Foto: Anders Sundin/SVT

Lövgrund är ett av de bäst bevarade och används fortfarande två gånger om året för gudstjänst, på midsommardagen och en söndag i augusti. Då skjutsas en präst från Heliga Trefaldighets församling i Gävle ut med båt av någon av de sommarboende på öarna. Om vädret tillåter vill säga, det har hänt att gudstjänsterna ställts in på grund av för hög sjö.

Det äldsta ligger på Bålsö utanför Hornslandet och är uppfört 1603 och det yngsta byggdes 1956, Olmens kapell i Hudiksvalls skärgård.

37 efter Norrlandskusten

Längs hela Norrlandskusten finns 37 bevarade fiskarkapell, vilka fördelar sig mellan landskapen Gästrikland (2), Hälsingland (9), Medelpad (3), Ångermanland (13), Västerbotten (5) och Norrbotten (5).

”Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland” är skriven av antikvarierna Lars Nylander, Daniel Olsson och Bo Ulfhiem. Den har producerats av Hälsinglands museum och Läns museet i Gävleborg i samarbete med Svenska kyrkan.

Gävleborgs elva fiskarkapell

Gävle kommun:

- Böna kapell (1843)
- Lövgrunds kapell (1831)

Söderhamn:

- Prästgrundets kapell (1838)
- Storzjungfruns kapell (1619)

Hudiksvall:

- Bergöns kapell (1636)
- Bålsö kapell (1603)
- Kuggörarnas kapell (1778)
- Hölicks kapell (1930)
- Olmens kapell (1956)
- Agö kapell (1660)
- Kråkö kapell (1736)

Försvunna kapellplatser: Jättholmarna, Arnön, Drakön, Iggön

Källa: Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland